



Ljubljana, 18.april 2018

## **POSEBNA IZJAVA ZA JAVNOST OB POSVETU DOPRINOS FUNDACIJ K RAZVOJU SLOVENIJE**

Posvet **Doprinosa fundacij k razvoju Slovenije**, ki ga pripravlja Ustanova dr. Antona Trstenjaka skupaj z Državnim svetom Republike Slovenije in v sodelovanju z Ustanovo Slovensko znanstveno fundacijo in Ustanovo Imago Sloveniae za četrtek, 19. aprila 2018, je pomemben dogodek za slovenske fundacije, javno upravo ter najpomembnejše odločevalce v javnih zadevah Republike Slovenije. Do njega prihaja prav v času pospešene ponovne etatizacije številnih krovnih organizacij, ustanovljenih zlasti v prvih desetih letih samostojne in neodvisne države. Organizacij, ki so zastavile proevropskost, odprtost in komplementarnost v odnosu do javne uprave na vseh nivojih delovanja.

Tako bo posvet predstavljal tudi javno opozorilo slovenskih fundacij, da ponovna etatizacija ali ustanavljanje javnih pravnih oseb na in za področja, ki so predvsem v odprti demokratični družbi v domeni civilne družbe, ne omogoča nadaljnje ozaveščenosti državljanov in njihove aktivne vloge v upravljanju z družbo.

### **Fundacije so »glas civilne družbe«**

Fundacije so pomembne organizacije civilne družbe, ki služijo tako skupnemu, kakor tudi javnemu interesu. Od ostalih oblik organizacij civilne družbe se razlikujejo v tem, da so tako programske, kakor hkrati tudi denarne organizacije z lastnim finančnim načrtom. Delujejo kot posrednice med tistimi, ki potrebujejo podporo družbe in tistim, ki so podporo pripravljene zagotoviti ali nakloniti, pri tem pa želijo, da proces prenosa denarja od dajalca k potrebnemu poteka na veljaven, legalen način.

Fundacije so tako nosilke sprememb v družbi. Spremembe so jim načeloma vedno dobrodošle, hkrati pa so jih z lastnimi aktivnostmi zmožne tudi izpeljati v določenem časovnem obsegu. Fundacije so tako »inovatorice«, uvajalke družbenih sprememb.

### **Večnivojsko delovanje fundacij**

Fundacije praviloma delujejo na več nivojih. Vsaka vsekakor (tudi) lokalno, večina na regijskem ali nacionalnem nivoju, nekatere najbolj ambiciozne tudi na mednarodnem nivoju. S tem nesporno razkrivajo pravi domet njihovih namenov, obseg podpornikov in beneficiarjev. Po drugi strani pa vpetost v mreže na teh nivojih.

Večnivojsko delovanje fundacij utrjuje v javnosti prepričanje o pomenu konkretne fundacije in dejanski nenadomestljivosti.

Večina fundacij je izredno naprednih in kooperativnih. Pogostokrat prav fundacije kot izjemno kritične organizacije sprožajo v javnosti reševanje najbolj aktualnih družbenih problemov ne le verbalno, ampak in predvsem v obliki projektov, katerih rezultati (lahko) prispevajo k odpravi določenih verzeli v delovanju družbenih podsistemov-v izobraževanju in znanstvenoraziskovalni dejavnosti, v zdravstvu, kulturi..

Prav bi bilo, da bi bila zlasti javna uprava na vseh nivojih v partnerskih odnosih s fundacijami; obe pa prepleteni s projekti in programi, ki bi omogočili izboljšave v pogojih življenja ter delovanja ljudi in njihovih organizacij.

Ljudje, ki delujejo v fundacijah se tega dobro zavedajo. Vedo, da aktivno delovanje omogoča uresničevanje osebne, posameznikove odgovornosti do drugih ljudi. S pomočjo aktivne vloge se posamezniki tudi dokazujejo kot odgovorni državljani. To pa je tudi največ kar potrebuje državljan, da bi bil ponosen in kooperativen ter zadovoljen.

### **Potrebne izboljšave pravnega in davčnega okvira za slovenske fundacije**

Zakon o ustanovah iz leta 1995 je v slovenski pravni okvir ponovno uvedel fundacije kot pravne osebe. Praktično pol stoletja pred tem fundacije niso delovale v Sloveniji, zato je bila ponovna uvedba fundacij v samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji izjemno pomembna. Odpravljen je bil manjko še zadnje pravne osebe v okviru načela numerus clausus pravnih oseb zasebnega prava.

Omenjeni zakon je spodbudil številne fizične in tudi pravne osebe, da so ustanovile fundacije ter s tem obogatile možnosti neodvisnih denarnih podpor ljudem in organizacijam s potrebami po razvoju in uveljavljanju. Žal zaradi šibkih davčnih olajšav številne fundacije mirujejo ali pa so celo prenehale delovati, saj potencialni podporniki niso motivirani za sodelovanje.

Leta 2005 je prišlo do manjše poprave Zakona o ustanovah, vendar le ta ni prinesla bistvenih in potrebnih izboljšav v prid donatorjev in drugih vrst podpornikov ter tudi samih fundacij kot nepridobitnih, a kljub temu splošno-koristnih ali dobrodelnih organizacij.

Napočil je čas, ki zahteva zapis novega zakona o ustanovitvi in delovanju fundacij. S tem procesom pa je potrebno sočasno aktivirati tudi pripravo paketa davčne zakonodaje, ki bo naklonjena fundacijam in njenim podpornikom.